

ILLFA 3

NOVEMBER 2011 / 2012

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE

ARCHITEKT JURAJ ŠUJAN K 35. VÝROČIU FA STU

2

PRÍHOVOR

Dnešná Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity je po celý čas svojej existencie hlavnou bázou na výchovu architektov na Slovensku. Jej pedagógovia a absolventi boli nielen preto pri všetkých významných tvorivých i inštitucionálnych počínoch našej architektonickej praxe, projektovej činnosti a investičnej výstavby v druhej polovici 20. storočia a v novom miléniu. Napokon, tak, ako stáli pri vzniku Slovenskej vysokej školy technickej a jej odboru inžinierskeho staviteľstva významní architekti z praxe, predovšetkým nestor slovenskej architektúry Emil Belluš, tak pri vzniku Slovenskej komory architektov boli tiež pedagógovia fakulty. Aj v súčasnom predstavenstve SKA ťažiskovú problematiku architektonických súťaží a verejného obstarávania architektonických služieb vynikajúcim spôsobom riadi prof. Bohumil Kováč z Ústavu urbanizmu fakulty. Škola bola dlhodobo jediná liaheň architektov, preto neprekvapuje, že jej absolvent Dušan Kuzma založil architektonické vzdelávanie na Vysokej škole výtvarných umení, pričom jeho poslucháčov dlhé roky formovali popri ňom a prof. Martinovi Kusom predovšetkým osobnosti profesorov Vojtecha Vilhana a Rastislava Janáka, takisto absolventov našej fakulty. Podobne je to i s katedrou architektúry Fakulty umení Technickej univerzity v Košiciach.

Dovolil som si použiť výraz „našej fakulty“, keďže aj ja som jej odchovancom. Škola v časech môjho štúdia napriek spoločenským pomerom dobre pripravila poslucháčov na prax. Ja som mal navyše veľké šťastie počas štúdia odborne vyrastať v ateliéri prof. Lumíra Lýseka, výborného pedagóga a praktického architekta s množstvom významných realizácií. Na roky strávené na škole dodnes rád spomínam. Po zmene spoločensko-politických pomerov v novembri 1989 a následnom vstupe Slovenska do Európskej únie v máji 2004 sme sa, školstvo i architektonická prax, ocitli na spoločnom európskom trhu. Vyplývajú z toho výhody fungovania v rámci celej únie, ale aj spoločné požiadavky na vzdelávanie i výkon praxe. Fakulta architektúry STU je prvou vzdelávacou inštitúciou architektov na Slovensku, ktorá po náročnom notifikačnom procese obhájila automatické uznanie vzdelania svojich absolventov v priestore EÚ a EZVO. Práve vďaka nepoľavujúcej kvalite výučby a aktívnemu prístupu jej vedenia k bruselskej notifikácii, je jednou z dvoch liahni slovenských architektov, ktorej všetci absolventi za celú dobu jej existencie majú nárok na automatické uznanie svojho vzdelania v súlade s kvalifikačnou smernicou EÚ. Týmto spôsobom zabezpečila svojim absolventom aj hlavný predpoklad mobility autorizovaného

architekta v európskom priestore. Slovenská komora architektov proces notifikácie po celú dobu garantovala a schválenie notifikácie v bruselských orgánoch aktívne presadzovala. Vedenie SKA považuje za optimálny jednotný študijný program odboru Architektúra a urbanizmus so spoločným bakalárskym programom a primeranou špecializáciou druhého stupňa. Študijný program Fakulty architektúry STU je pre nás akýmsi etalónom architektonického vzdelávania; nenadarmo som v úvode príhovoru spomenul VŠVU a FU TU Košice, ktoré vidíme ako ďalšie architektonické učilišťa a ich bruselskú notifikáciu sme iniciovali a na pôde Európskej komisie výrazne podporili (notifikácia KAT VŠVU bola úspešne zavŕšená v roku 2010, notifikačný proces FU TU KE v súčasnosti ešte prebieha). Absolventi školy sa aj v dnešnej obtiažnej ekonomickej situácii veľmi dobre uplatňujú na pracovnom trhu a ako vidno tiež na internetovom Centrálnom informačnom portáli rezortu školstva (www.absolventi.iedu.sk), oproti iným profesiám sú aj nadpriemerne ohodnotení. Hoci možnosti profesijného pôsobenia absolventov architektúry sú širokospektrálne, väčšina z nich prirodzene hľadá uplatnenie v projektovej praxi. Po troch rokoch odbornej praxe pod dohľadom autorizovaného architekta môžu absolventi

architektonického štúdia vykonať autorizáciu skúšku a po zložení sľubu byť zapísaní v zozname autorizovaných architektov. Získajú tak možnosť vykonávať regulované povolanie architekta vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť ako slobodné povolanie, resp. ako zamestnanec, spoločník, či konateľ právnickej, alebo fyzickej osoby. Gros uchádzačov o vykonanie autorizáciej skúšky prichádza z najväčšieho učilišťa – Fakulty architektúry STU. Uchádzači sú zväčša dobre teoreticky pripravení, so zaujímavými portfóliami autorských prác; medzery majú najmä v zvládnutí legislatívy. Domnievam sa však, že vysoká škola môže dať len metodické základy všeobecného a stavebného práva; s jeho aplikáciou sa absolventi stretnú až v praxi. Preto Slovenská komora architektov pristúpila od tohto roku ku organizovaniu seminárov pre žiadateľov o vykonanie autorizáciej skúšky s ťažiskom v príslušných právnych predpisoch, vedení architektonického ateliéru a zmluvnej problematike, čím sa vedomosti uchádzačov, nadobudnuté počas štúdia, vhodne doplnia a aktualizujú. Považujem za užitočné, najmä pre študentov vyšších ročníkov, v širšej miere im objasňovať postavenie a úlohy komory a spôsoby zapojenia sa do praxe, aby mali lepšiu predstavu o možnostiach svojho ďalšieho profesionálneho pôsobenia a vedeli aj odlišiť úlohy stavovských organizácií, tj. Slovenskej komory architektov a Spolku architektov Slovenska. Odbornú prípravu architektov z pohľadu požiadaviek na výkon praxe upravuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady. 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií. Smernica v článku 46 stanovuje, že odborná príprava architekta pozostáva najmenej zo štyroch rokov denného štúdia, alebo zo šiestich rokov, pričom najmenej tri sú vo forme denného štúdia na univerzite, alebo porovnateľnej školiacej inštitúcii; táto odborná príprava musí viesť k úspešnému zloženiu skúšky na univerzitnej úrovni. Zásadnú časť vzdelávania musí tvoriť architektúra; počas

celého štúdia musí byť dodržaná proporcia medzi teoretickými a praktickými predmetmi. Študijný program musí zaručiť získanie vedomostí a zručností, uvedených v čl. 46 ods. (1) písm. a) až k). Ide o jedenásť konkrétnych znalostí a zručností, ktoré majú architekti získať počas svojej odbornej prípravy. Myslím, že je užitočné, aby sme si ich na tomto mieste citovali: a) schopnosť vytvárať architektonické projekty, ktoré uspokojia aj estetické a technické požiadavky; b) zodpovedajúce vedomosti o histórii a teórii architektúry a príbuzných umení, technológiách a humanitných vedách; c) vedomosti o výtvarnom umení a jeho vplyve na kvalitu architektonického projektu; d) primerané vedomosti o urbanistickom projektovaní, plánovaní a zručnostiach v procese plánovania; e) chápanie vzťahu medzi ľuďmi a budovami a medzi budovami a ich prostredím a potreby dávať do vzťahu budovy a priestory medzi nimi s ľudskými potrebami; f) chápanie povolania a úlohy architekta v spoločnosti, najmä pri príprave dokumentácií, ktoré berú do úvahy sociálne faktory; g) chápanie metód prieskumu a prípravy projektovej dokumentácie; h) chápanie konštrukčného projektovania, konštrukčných a technických problémov spojených so stavebným projektom; i) primerané vedomosti o fyzikálnych problémoch, technológiách a o funkcii stavieb, aby boli zabezpečené komfortnými vnútornými podmienkami a klimatickou ochranou; j) potrebné zručnosti pri projektovaní, aby sa splnili požiadavky užívateľov stavieb v rámci obmedzení, ktoré sú určené cenovými faktormi a požiadavkami na stavby; k) primerané vedomosti o priemysle, organizáciách, predpisoch a procedúrach spojených so zavádzaním konceptov projektov do stavieb s integrovaním plánov do všeobecného plánovania.

Ako vidno z uvedeného výpočtu, okrem samotných umeleckých a technických schopností sa dôraz kladie aj na ekonomické a ekologické aspekty navrhovania a širší teoretický základ profesie. Splnenie požiadaviek smernice posudzuje aj Slovenská komora architektov v rámci notifikačného procesu študijných programov. Súčasťou jej kritérií uznávania architektonického vzdelania a dokladov o formálnej kvalifikácii je aj posúdenie odborného profilu garantov študijného programu. V tejto súvislosti si, vzhľadom na prezentovanú tému tohto kolokvia, dovoľm vyjadriť aj moju

výhradu ku personálnemu obsadeniu fakulty. Považujem totiž za podstatné, kto študijný program na škole realizuje. A tu vidím problém v doterajšej pomerne veľkej personálnej strnulosti pedagogického zboru. Ako podstatnú úlohu vedenia školy vnímam prostredníctvom čo najširšie prezentovaných konkurzov pritiahnúť významných architektov z praxe najmä na výučbu ateliérovej tvorby. Túto požiadavku pritom netreba demonizovať, ani podliehať ilúzii, že každý architekt, úspešný v projektovej praxi, by bol rovnako úspešným pedagógom. Nasledovaniashodné príklady však poznáme nielen v osobnostiach

prof. Aleny Šrámkovej, prof. Ladislava Lábusa, prof. Zdeňka Zavřela a množstva ďalších vedúcich ateliérov na pražskej Fakulte architektúry ČVUT. Vysoko preto oceňujem pôsobenie významného architekta a prvého podpredsedu Slovenskej komory architektov Lubomíra Závodného ako hosťujúceho profesora tunajšieho ústavu architektúry. Súčasná vedenie fakulty v tomto smere už veľa urobilo. Držme palce, aby to dotiahlo ďalej. Za príkladnú spoluprácu fakulty ako aj angažovanosť v orgánoch Slovenskej komory architektov sa chcem poďakovať predovšetkým dekanke doc. Ľubici Vitkovej, prof. Bohumilovi Kováčovi, ale aj ďalším pedagógom, ktorí na komore pôsobili; spomeniem aspoň doc. Branislava Somoru – predsedu Slovenskej komory architektov v rokoch 1999–2003, doc. Ivana Gürtlera a Jana Komrsku – predsedov jej autorizáciej komisie, resp. výboru. Do ďalšej tridsaťpäťky želám našej alma mater dobrú psychickú i fyzickú kondíciu, kvalitných študentov i pedagógov a z toho vyplývajúci vysoký záujem talentovaných uchádzačov. Takúto školu bude Slovenská komora architektov aj naďalej podporovať a jej absolventom pomáhať pri začlenení do projektovej praxe v dnes už jednotnom Európskom priestore.

– Ing. arch. Juraj Šujan,
predseda Slovenskej komory architektov,
príspevok bol prednesený na Kolokvium k 35. výročiu
založenia FA STU,
foto: Mgr. art. Matej Kováč –

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 3

3

PRÍHOVOR
CENA
VÝSTAVA
CENA
FAKULTA
FAKULTA
PREDNÁŠKA
KONFERENCIA
DISKUSIA
SÚŤAŽ
PREDNÁŠKA
OZNAMY

Architekt Juraj Šujan k 35. výročiu FA STU 2–3
Cena dekana 2011 trochu inak 4–5
Small/Smart/Wooden na Moddome / Dialóg Cvengrošová – Droppa 6–7
Cena prof. Lacka 2011 8
Trvaloudržateľný obal z Holandska 9
1x1 / jeden projekt – jeden ateliér / Velvyslancetvo SR v Berlíne x ateliér BKPŠ 10
Václav Gírsa na FA STU 11
Od pasívnych k nulovým, od zelených k modrým 12
O knihe Architekt Emil Belluš 13
Kráľ zomrel, nech žije kráľ... 14
Prednáška RAW 15
Novinky v knižnici FA STU 16

CENA DEKANA 2011 TROCHU INAK

4

CENA

Naša Fakulta si tento rok pripomína 35. výročie svojho založenia aj 65 rokov výučby architektúry na STU. Podčiarknuť význam týchto výročí majú počas akademického roka 2011/2012 rôzne podujatia. Vo štvrtok 20. októbra 2011 Fakulta architektúry oslavovala, konalo sa Kolokvium venované téme: „Charakter súčasnej architektonickej školy a architektonického vzdelávania“. Súčasťou osláv bola aj **Cena dekana 2011** – výstava spojená so slávnostným odovzdávaním cien študentom, ktorých ateliérové práce boli ocenené v jednotlivých Cenách. Bolo vystavených 18 prezentačných posterov od 27 študentov. Odovzdávanie tentokrát prebehlo v netradične v ateliéri v prvom suteréne o 13-tej hodine. S kolegom Ing. Dušanom Kočlíkom, ArtD. sme sa snažili vytvoriť z pracovného prostredia výstavný priestor, vhodný na túto slávnostnú príležitosť a aj pre nasledujúce diskusie v rámci Projektu 1x1. Dekanka doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD. a prodekan pre pedagogickú činnosť doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, PhD. sa prihovorili prítomným, pochválili úspešných študentov (niektorých mená počúvame už niekoľko rokov), poďakovali pedagógom za ich odborné vedenie v ateliéroch a odovzdali diplomy spolu s knihami na pamiatku nasledovne:

CENA DOC. MILANA KODOŇA
za najlepšiu ateliérovú prácu v oblasti krajinej architektúry
> CENA:
Kristína Rusnáková a **Marek Lečko**
TÉMA: Esslinger park
VED. PRÁCE: Ing. arch. Eva Putrová, PhD.
> ODMENY:
Mária Majorošová a **Lenka Serafinová**
TÉMA: Wien-Lobau, Esslinger Furt
VED. PRÁCE: Ing. arch. Katarína Kristiánová, PhD.
Anna Smeringaiová a **Mária Kachútová**
TÉMA: Vlňa! Park Ostredky
VED. PRÁCE: Ing. arch. Eva Putrová, PhD.

CENA PROF. VLADIMÍRA KARFÍKA
za najlepšiu ateliérovú prácu v oblasti architektonickej tvorby
> CENA:
Ondrej Kóvér
TÉMA: Dom čítania, Karlova Ves
VED. PRÁCE: Ing. arch. Danica Končeková, PhD.
> ODMENY:
Bc. František Kudiavni
TÉMA: Exhibit area – múzeum
VED. PRÁCE: doc. Ing. arch. Vladimír Šimkovič, PhD.
Bc. Eugen Kullman
TÉMA: Vertikál Spa
VED. PRÁCE: Ing. arch. Danica Končeková, PhD.

CENA PROF. ALFRÉDA PIFFLA
za najlepšiu ateliérovú prácu v oblasti pamiatkových objektov a súborov
> CENA:
Petronela Pagáčová
TÉMA: Dechtice mlyn
VED. PRÁCE: doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD.
> ODMENY:
Takács Ákos a **Takács Zoltán**
TÉMA: Buštehrad – starý pivovar
VED. PRÁCE: Ing. arch. Pavol Paulíny, PhD.
Martin Bútora a **Mária Brdečková**
TÉMA: Adaptácia koniarne v Holiči
VED. PRÁCE: Ing. arch. Veronika Kvardová

CENA PROF. VLADIMÍRA CHROBÁKA
za najlepšiu ateliérovú prácu v oblasti konštruktívneho riešenia architektúry
> CENA:
Michal Pršo
TÉMA: Galéria vody
VED. PRÁCE: doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, PhD.
> ODMENY:
Bc. Lubomír Peráček
TÉMA: Forenzné laboratória kriminalistického ústavu
VED. PRÁCE: Doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, PhD.
Bc. Michal Paulišin
TÉMA: Forenzné laboratória kriminalistického ústavu
VED. PRÁCE: Ing. arch. Eva Vojteková, PhD.

CENA PROF. EMANUELA HRUŠKU
za najlepšiu ateliérovú prácu v oblasti urbanistickej tvorby
> CENA:
Bc. Nikola Winková a **Bc. Igor Hianik**
TÉMA: Reurbanizácia bývalej industriálnej zóny (Università degli Studi di Firenze – Facoltà di Architettura, Erasmus mobilita)
VED. PRÁCE: Prof. Alberto Baratelli, Doc. Fabiola Gorgeri

> ODMENY:
Bc. Andrea Froncová a **Bc. Mária Čičelová**
TÉMA: Obytný súbor – Rusovce
VED. PRÁCE: Ing. arch. Alžbeta Sopiřová, PhD.
Bc. Katarína Michalková
TÉMA: Veľká Lúka – Bratislava, Dúbravka
VED. PRÁCE: Ing. arch. Miroslav Kollár, PhD.

CENA PROF. VOJTECHA VILHANA
za najlepšiu ateliérovú prácu v oblasti interiérovej tvorby
> CENA:
Bc. Michaela Jurdová a **Bc. Michal Kucharík**
TÉMA: Adaptácia bývalej sýpky v Sládkovičove
VED. PRÁCE: Doc. Ing. arch. Peter Daniel, PhD.

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE #3

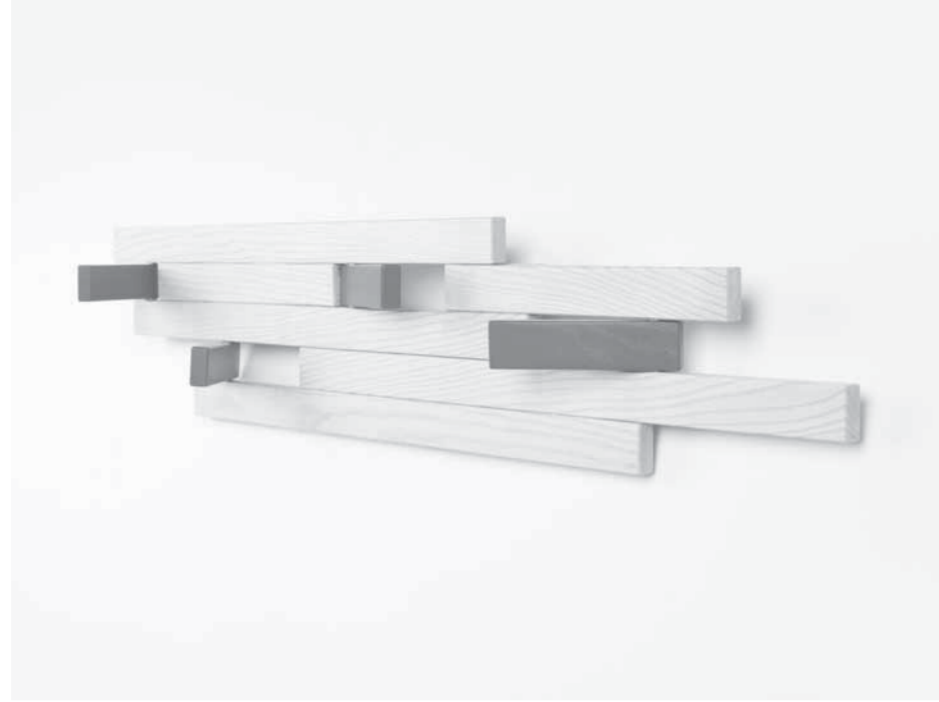
5

> ODMENY:
Bc. Lenka Nečasová a **Bc. Michal Seman**
TÉMA: Archa a Matério – Galéria architektúry a materiállová knižnica
VED. PRÁCE: Doc. Ing. arch. Peter Daniel, PhD.
Ing. arch. Silvia Kránerová, PhD.
Jana Froncová
TÉMA: Jazz Café – Bar
VED. PRÁCE: Ing. arch. Katarína Morávková, PhD.

Výstava bola prístupná v ateliéri -1 len jeden týždeň. Predpokladám, že ju videlo menej ľudí ako tie predchádzajúce. Myslím, že by bolo vhodné jej inštaláciu ešte raz zopakovať v priestoroch foyeru v období prijímacích pohovorov. Budúci záujemci o štúdium si tak urobia lepšiu predstavu o tom čo ich čaká počas jednotlivých semestrov na škole, ktorú chcú zabsolvovať. Ocenené práce poskytujú kvalitný prehľad o zadaní, ktoré fakulta dáva študentom na spracovanie aj o kvalite štúdia v podobe nových nápaditých architektonických riešení.

–Ing. arch. Katarína Morávková, PhD., ÚIV FA STU –
–Foto: Mgr. Art. Matej Kováč –

vešiak Hang

s problémami, ktorým nemuseli počas teoretického navrhovania čeliť. Prax nastavuje veľmi prísne mantinely a doteraz bezbrehá kreativita zrazu narazí na obmedzenia materiálove, konštrukčné, fyzikálne i finančné. V teoretickej rovine sa snažíme so študentami navrhovať tak, aby sme mali pocit, že sme minimálne o krok bližšie k budúcnosti než ostatní. Vznikajú mnohé futuristické projekty, no ich reálnosť prinajlepšom balansuje na hrane. Niekedy mám pocit, ako by sme s veľkou ambíciou začali písať román, ale ešte neovládame ani abecedu.

V našom projekte sme sa rozhodli ísť prístupom trochu opačným. Ponúkame trhu hotové produkty jasne zamerané na cieľovú skupinu. Definovali sme potreby, ktoré chceme naplniť a rozhodli sme sa osloviť výrobcov a aj jednotlivcov. Pochopili sme, že nemá zmysel čakať, kým nám podmienky pre dizajn nejakou náhodou vytvorí trh, ale pokúsime sa vytvoriť si ich sami. Škola, ktorá je zameraná na kreatívne myslenie a vytváranie nových vecí, má logicky najväčší potenciál vo vývoji a môže svetu ponúkať lepšie riešenia. Samozrejme až vtedy, keď sa na ten vývoj budeme zameriavať a veda s výskumom vyplnú z neho. Prvotný impulz na vznik projektu prišiel od profesora W. Haipla. Išlo o to, aby sa navrhli a vyprototypovali malé kusy nábytku tzv. „šperky pre interiér“.

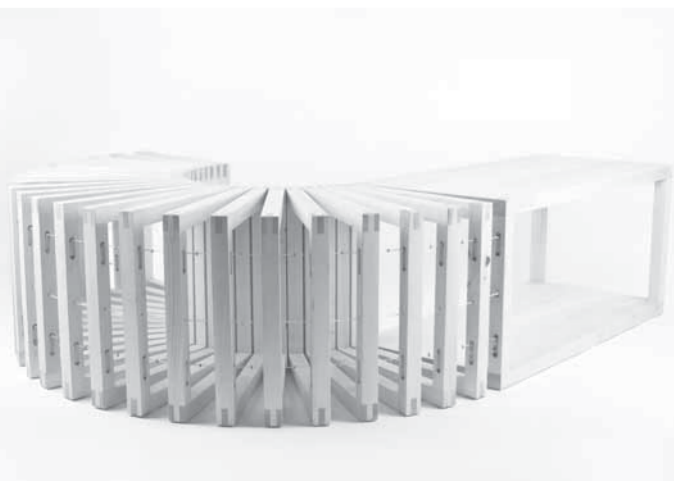
Zamerali sme ich na cieľovú skupinu mladých ľudí zariadených si prvé bývanie. Sponzori Jafholz, Adler a Interiér štúdió poskytli väčšinu materiálu na výrobu prototypov. V nemalej miere si študenti museli financovať vývoj sami a s výrobou získali osobnú skúsenosť. Základným materiálom bolo drevo a jeho polotovary. Pre mnohých to bol prvý kontakt s materiálom na báze dreva a bolo sa treba pri navrhovaní s jeho možnosťami stotožniť. Napriek mnohým praktickým nástrahám to študenti zvládli a všetci vytvorili diela s veľkým estetickým a pragmatickým potenciálom. Či aj komerčným, to ukáže časom až trh. Propagáciu si môžete pozrieť na

sa nám to v domácich podmienkach až tak dobre nedarí. Firmy zvyčajne nemajú priestor na to, aby teoretický návrh ďalej spracovali a hotový, okamžite použiteľný výsledok častokrát od študentov nedostanú. Negatívnejším javom je, keď ich ku spolupráci motivuje vízia použitia študentov ako lacnejšej alternatívy. Tí osvietenejší investori pochopili, že dnešní študenti sú ich zajtrajší klienti a preto sú ochotní investovať časť peňazí na reklamu aj do osvetly. Zároveň málokedy naozaj chcú využiť služby dizajnérov. Pre študentov je dôležité zase spoznať podmienky na našom trhu, svojich potencionálnych zamestnávateľov, získať kontakty. Stretnú sa aj

„Bližšie k praxi 2011 – študentský dizajn SMALL /SMART/ WOODEN“ – tento projekt sa podarilo uskutočniť vďaka sponzorom: firme Ekodrevo, profesorovi Wolfgangovi Haiplovi z Rakúska, entuziazmu šikovných študentov predmetu Dizajn nábytku a organizácii Ústavu interiéru a výstavníctva v osobách doc. Veroniky Kotrádyovej a Dušana Kočlíka sa projekt. Jedným z výsledkov projektu je aj získanie „Ceny Moddom 2011“ za prezentáciu projektu. Ďalšie sú získanie troch ocenení na súťaži „Cena profesora Halabalu“ a kontrakt od spoločnosti Javorina.

Tento náš projekt je vlastne dosť originálny, ale nebudem písať, že to bola prvá lastovička, lebo takýchto podobných už bolo oveľa viac. Niektoré sa každoročne vracajú, iné odleteli do neznáma. Projekt bol nadviazaním na ukončený projekt pod záštitou ESF (Európsky sociálny fond) z roku 2008. Kontakt s praxou je u nás ako súčasť vyučovania v podstate v plienkach. Občas sa, samozrejme, podarí. Sú firmy, ktoré každoročne organizujú študentské súťaže. Zvyčajne sú to veľké zahraničné koncerny, ktoré majú kapacitu na to, aby know-how študentských návrhov spracovali a dotiahli. To zároveň aj trochu poukazuje na problém, prečo

lavica Face to face

stránke <http://wooden.web.sk/index.html>. Ocenenia a kontrakt od spoločnosti Javorina získala Bc. Jana Kučerová za vešiak „Hang“. U ostatných produktov sa rokuje o distribúciu a sériovej výroby. Ďalšími autormi sú: Bc. Eva Moravčíková – lavica „Face to face“, Mgr. art. Miriam Balážová – polica „Hide & Show“, Bc. Mária Blahová – stolček „Maľka a Kubko“, Bc. Mária Ordódy – stolček „Wheelie“, Bc. Radka Pánisová – stôl „Mija“, Bc. Michal Seman – stolík „Abe“, ale pozrite si radšej tú stránku. Napriek tradičnosti dreva majú navrhnuté produkty moderné formy a sviežeho ducha. Požiadavku „nábytkového šperku“ sa vo veľkej miere podarilo naplniť, niekde sme sa odklonili pre dobro vecí. Na prvý pohľad sa vám môžu výrobky zdať azda priemerné, ale ak o tom popremýšľate, uvedomíte si, že ten pocit súvisí s tým, že z nich vyžaruje niečo priateľský známe, no napriek tomu úplne nové. Prvá verejná prezentácia sa uskutočnila na veľtrhu Moddom v Inchebe v Bratislave koncom októbra. Môžem neskrómne a kriticky povedať, že produkty našich študentov patrili rozhodne k tým, čo úroveň veľtrhu pozdvihli.

–Ing. Dušan Kočlík, ArtD. ÚIV FA STU –
–foto Tomáš Abel–

DIALÓG CVENGOŠOVÁ – DROPPA

Spolupráca dvojice architektov Cvengošová Droppa – CD teamu trvá štyridsať rokov, začala v ateliéri Projektového ústavu kultúry v Bratislave. Tvorili v neopakovateľnej atmosfére prostredia, nabitom tvorivým potenciálom (kolegovia M. Marcinka, A. Cimmerman, Š. Ďurkovič, D. Bystrický, J. Hlavica, P. Brtko, I. Gürtler, P. Černo, V. Gáliková, F. Zbuško a ďalší), preto úspešnosť architektonických koncepcií v PÚK-u bola veľmi vysoká a to nielen v súťažiach. Súčasťou tejto neopakovateľnej klímy bola aj vzájomná diskusia nad predkladanými koncepciami, kde sa dalo zamyslieť nad názormi kolegov. S odstupom štyroch desaťročí výstava vo vestibule Fakulty architektúry STU priniesla prierez tvorbou CD teamu v oblasti urbanizmu, architektúry, interiéru, dizajnu, výstavníctva a ich výtvarnej tvorby.

Vo svojej filozofii zastávajú názor rovnováhy filozofických, psychologických, bio-klimatických, technických a umeleckých zásad, spojených s konkrétnymi skúsenosťami zo života v priebehu tvorby. Práve rovnováha týchto zásad, rešpekt pred postupnosťou vývoja, svedčia o potrebe zachovania kontinuity na tvorivej ceste tejto dvojice a zamietanie módných vln v tvorbe. Čítujem z úvodného plagátu: „...aj po 70tich

rokoch života si vážime diela a tvorcov architektúr, ktoré majú dušu, bez ohľadu na to, či je to vo svete alebo doma, bez ohľadu na to, v ktorom období vznikli alebo vznikajú.“ Výstava vo vestibule FA STU pripomenula v období od 17. 10. – 28. 10. 2011 prierez ich dielom, kde sa vynímajú mnohé, ale pre moju generáciu populárne ešte z čias štúdiá interiéru kina Tatra a Štúdia S.

–Ing. arch. Irena Dorotjaková –
–foto: Milada Kováčsová –

SMALL / SMART / WOODEN NA MODDOME

Stolček Wheelie

Polica Hide and show

Vítazi, zľava: Michal Ganobjak, Juraj Lutišan, Ondrej Kurek, Katarína Šimončíková, tajomníčka poroty Ing. arch. Eva Oravcová, PhD. – foto Peter Gala, SAS –

CENA PROF. LACKA 2011

Udelením Ceny prof. Jozefa Lacka za akademický rok 2010/2011 sa uzavrel už 21. ročník študentskej súťaže o najlepšiu diplomovú prácu absolventov architektonických škôl na Slovensku. Už od roku 1990 túto prestížnu cenu na počesť pamiatky významného predstaviteľa modernej slovenskej architektúry profesora Jozefa Lacka udeľuje každoročne Spolok architektov Slovenska (SAS) v spolupráci s Fondom výtvarných umení (FVU).

Do tohto ročníka nominovali spolu jednotlivé školy 21 absolventských projektov. Fakulta architektúry STU Bratislava – 11, Katedra architektúry SvF STU Bratislava – 3, Katedra architektúry VŠVU Bratislava – 5 a Fakulta umení TU Košice – 2 diplomové práce.

Zriadovateľmi Ceny bola menovaná do tohto ročníka súťaže opäť nová trojčlenná porota menovaná z architektov: Lubomír Boháč, Miloš Juráni a Štefan Polakovič. (Členmi poroty sú vždy architekti ocenení alebo nominovaní v niektorej z prestížnych cien Spolku architektov Slovenska.) Je samozrejme, že za toľké roky od svojho zriadenia prešla Cena viacerými zmenami, nezmenila sa však podstata. Hlavná cena – Cena prof. Jozefa Lacka sa každoročne udeľuje autorovi najlepšej diplomovej práce, za najkvalitnejšie naplnenie požadovaných kritérií súťaže. Porota hodnotí úroveň konceptu, prínosu, filozofie návrhu, úroveň kvality a znalosť architektonických a technických princípov, úroveň kvality prezentácie návrhu, grafického a výtvarného spracovania. Cena, ktorú udeľuje, „...má motivovať a podnecovať zdravé súperenie v architektonicko-urbanistickej tvorbe a takto prispievať k zvyšovaniu kvality diplomových prác a zároveň „de facto“ určuje smerovanie a odbornú úroveň absolventa architektúry“. /cit. zo štatútu/. Súťaž prebehla dňa 13. septembra 2011, kedy sa členovia poroty a nominovaní súťažiaci stretli v reprezentačných priestoroch SAS, v Sieni D. Jurkoviča. Po úvodnej krátkej diskusii o priebehu, forme prezentácie, postupe, spôsobe a kritériách

výberu budúcich ocenených prác, si členovia poroty spomedzi seba vybrali predsedu poroty, ktorým sa stal architekt Lubomír Boháč. Porota sa podrobne oboznámila s autorským riešením, zámerom, obsahom a cieľom každej z nominovaných diplomových prác, ktoré boli osobne predložené a odprezentované ich autormi – formou prezentácie grafických výstupov cez PC s DP, posterov, modelov, portfólií. V následnej krátkej rozprave s každým z autorov, mala porota možnosť hlbšie vniknúť do každej riešenej problematiky. Porota v závere svojho zasadnutia v zmysle „Štatútu Ceny prof. J. Lacka“ jednomyseľne vybrala prácu, ktorej udelila Cenu prof. Jozefa Lacka za akademický rok 2010/2011 a aj ďalšie 3 práce, ktorým za ich špecifický prínos udelila odmeny, nasledovne:

CENA PROF. JOZEFA LACKA 2010/2011 za najkvalitnejšie komplexné naplnenie požadovaných kritérií súťaže bola udelená diplomovej práci **Ing. arch. Michala Ganobjaka** z FA STU Bratislava
TÉMA: Špania dolina – Piesky, objekty enviroparku, Revitalizácia lokality priemyselného dedičstva
VEDÚCA DIPLOMovej PRÁCE: doc. Ing. Eva Kráľová, PhD.

ODMENA PRO HUMA za najlepšiu úroveň riešenia humanizácie prostredia bola udelená diplomovej práci **Ing. arch. Kataríny Šimončíkovej** z FA STU Bratislava
TÉMA: Konverzia teplárne III. v Bratislave pre kultúrno-spoločenskú funkciu
VEDÚCA DIPLOMovej PRÁCE: Ing. arch. Pavol Pauliny, PhD.

ODMENA PRO FUTURO za najpozoruhodnejšie vizi-onárske kvality riešenia bola udelená diplomovej práci **Mgr. art. Ondreja Kureka** z KA VŠVU Bratislava
TÉMA: Medzipriestory
VEDÚCI DIPLOMovej PRÁCE: Mag. arch. Peter Stec, ArtD.

Veľvyslanectvo Holandského kráľovstva v spolupráci s Unity GDG a Slovenským centrom dizajnu predstavili na Fakulte architektúry STU v Bratislave výstavu **Sustainable packaging – Trvalo udržateľný obal z Holandska**.

Po minuloročnom uvedení inšpirujúcej prehliadky ekologických obalov z celého sveta v holandskom Utrechte, Paríži a v Prahe na Designbloku 2010 mala aj slovenská verejnosť od 2.11. do 11.11.2011 vidieť vo vestibule na Fakulte architektúry STU v Bratislave príklady obalov, ktoré sa dajú recyklovať a sú šetrné nielen k prírode, ale aj k spotrebiteľovi a výrobcovi. Unity GDG je českým partnerom holandskej agentúry Brandnew Design a spoločne sa im podarilo zozbierať príklady trvalo udržateľných obalov predovšetkým z Holandska ale aj z Veľkej Británie, USA, Francúzska, Španielska, atď. Holandania sa v tomto smere môžu podeliť o rozsiahle skúsenosti, pretože ich možno považovať za priekopníkov dizajnu a trvalo udržateľných materiálov. Cieľom organizátorov nebolo podať kompletný prehľad trvalo udržateľných obalov, ale inšpirovať a ponúknuť namiesto obmedzení a zákazov reálne možnosti.

Na výstave boli zastúpené rôzne kategórie takýchto trvalo udržateľných obalov, ktoré sú vy-

TRVALOUDRŽATEĽNÝ OBAL Z HOLANDSKA

ODMENA PRO ART za najlepšiu úroveň výrazových a výtvarných hodnôt architektonického návrhu **Ing. Juraja Lutišana** z KA VŠVU Bratislava
TÉMA: Veľvyslanectvo SR v Berlíne
VEDÚCI DIPLOMovej PRÁCE: Ing. arch. Pavol Paňák

Vyberáme pár myšlienok z hodnotenia členmi poroty:

Čo sa týka zhodnotenia úrovne hodnotených prác, odporučil by som, aby konzultanti spolu so študentmi venovali väčšiu pozornosť výberu tém riešenia diplomových prác. Diplomanti veľmi často spracovávajú príliš široké a rozsiahle zadania, v ktorých sa zbytočne vyčerpajú v rutinných prácach, pričom im neostane chuť, energia a čas na to najdôležitejšie – najst originálne koncepčné riešenie a následne ho komplexne dopracovať do úrovne diplomového projektu. Myslí si, že vyriešenie menej rozsiahleho zadania s pečaťou originality a celospoločenského prínosu je oveľa dôležitejšie ako navrhnutie projektu veľkého rozsahu s nulovým prínosom pre riešené územie, objednávateľa a spoločnosť.

Lubomír Boháč

Tohoročný ročník by som charakterizoval výbornou úrovňou prezentovaných prác a širokou škálou architektonických činností. Porotu nakoniec najviac oslovila práca, ktorá dokázala zo zdanlivo neatraktívneho zadania vytvoriť citlivý a komplexný návrh od urbanizmu až po detail.

Miloš Juráni

Čo ma však na tohoročnom porotovaní Lackovej ceny potešilo najviac, bola veľkostná adekvátnosť zadání. Už v minulosti som sa negatívne vyjadroval k zbytočne nadrozmerným zadaniam obrovských komplexov a veľkých územných záberov. Poukazoval som na to, že sa k podobným typom zadání nikto z diplomantov nedostane a že predmetná veľkosť zadania zbytočne odčerpáva čas na fyzické zdokumentovanie záberu a nedáva diplomantom čas a adekvátny časový priestor na research a tvorčí proces. Práve laureát tohoročnej Lackovej ceny je dôkazom toho, že s dobrou znalosťou prostredia, typológie, miestnej tradície – vie aj menšie zadanie vyústiť do komplexného – presvedčivého a vynikajúco graficky zvládnutého výsledku.

Štefan Polakovič

Všetkým oceneným srdečne blahoželáme!

robené často veľmi jednoduchými metódami. Išlo napríklad o kategórie: náhrada skla, viacvrstvové obaly, znovuvyužitie a ďalšie použitie, obnoviteľné materiály, obmedzenia vody, náhradné náplne, zníženie potravinárskeho odpadu, recyklované, ďalšie náhrady, prírodné atramenty, menej materiálu, menej atramentu, úspora miesta, ľahšia manipulácia s odpadom, z koľisky do koľisky. Všetky exponáty boli ukážkou jedného či viacerých udržateľných prístupov, no nešlo pritom o prezentáciu dokonale udržateľného obalu, ktorý sa má stať univerzálnym modelom, ale skôr o zámer predstaviť rôzne spôsoby ako dosiahnuť udržateľnosť. Zozbierané obaly dokazujú, že vývoj v tejto oblasti napreduje a že mnohé spoločnosti v tomto smere urobili pokroky. V tomto smere je tiež potrebné si uvedomiť, že vyčkávanie nie je riešenie a metódy trvalo udržateľného rozvoja sa stanú čoskoro povinnosťou. Výstava je rovnako príkladom toho, ako obmedzenia môžu viesť ku kreativite. Táto podnetná myšlienka otvára cestu k dôvere a lojalite spotrebiteľov a investorov. Veríme, že výstava zaujala nielen odborníkov, ale aj širokú verejnosť a poukázala na možnosti obalového dizajnu, ktoré idú ruka v ruke s potrebou správať sa šetrne k nášmu životnému prostrediu.

– text: www.sdc.sk, upr. red. foto: Veľvyslanectvo Holandského kráľovstva, Ing. arch. Irena Dorajková –

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 3

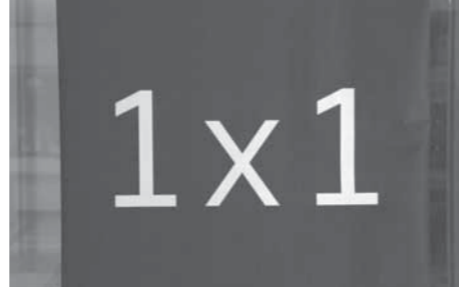

Z výstavy Lackovej ceny 2011 na Spolku architektov Slovenska – foto Ing. arch. Eva Oravcová, PhD. –

– Ing. arch. Eva Oravcová, PhD. tajomníčka poroty národného kola súťaže o Cenu profesora Jozefa Lacka, upr. red. –

1X1 /JEDEN PROJEKT –JEDEN ATELIÉR/ VEĽVYSLANECTVO SR V BERLÍNE X ATELIÉR BKPS

10

FAKULTA

Pokračovanie prednáškového cyklu 1X1 otvoril architektonický ateliér BKPS Kusý – Paňák projektom veľvyslanectva Slovenskej republiky v Berlíne. Architektonický ateliér BKPS sa pohybuje na architektonickej scéne viac ako dve desaťročia a za tento čas mal možnosť sformovať a realizovať svoje myšlienky na charakterovo odlišné typy zadaní, medzi ktoré patria: realizácia Slovenského Národného divadla, Národnej banky Slovenska, polyfunkčný dom „City Gate“, administratívna budova „Vodná veža“ a mnohé ďalšie. V úvode prednášky sa architekt Martin Kusý venoval problematike veľvyslanectiev a rozličnému prístupu pri ich navrhovaní v jednotlivých krajinách. Ako príklad spomenul Taliansku, Japonskú, Rakúsku a Grécku ambasádu v Berlíne a upozornil na ich špecifickú viažúce sa k národnej identite. Zaujala ma nasledovná úvaha nad prístupom k tvorbe ambasád, ktoré pomenoval architekt Martin Kusý, citujem: „...Prístupy k tvorbe ambasád sú rôzne. Ja by som sa sústredil zhruba na tri. Jedným tým kritériom, ktoré sa dá použiť na túto stavbu je, že je to kvalitná architektúra, že to realizuje kvalitný architekt podľa svojich predstáv a názorov. Je možné zvoliť prístup, v ktorom ambasáda nejakým spôsobom interpretuje svoju krajinu, je možný prístup, že tá krajina hľadá nejaký vzťah ku krajine v ktorej je

tá ambasáda postavená a je možné tieto metódy spájať. Myslíme si, že takýto prístup robí potom tú stavbu hlavne identickú. My sme sa rozhodli riešiť ten objekt tak, že sme vychádzali z charakteristik toho miesta na ktorom ten dom bude stáť.“ Druhá časť prednášky bola venovaná diskusií nad samotným projektom. Ambasáda je lokalizovaná na Hildebrandtstrasse v blízkosti Tiergartenu. Danosti pozemku neulahčovali prácu architektom pri koncipovaní domu, pozemok určený pre výstavbu ambasády je charakteristický svojím úzkym a dlhým tvarom. Limitujúcim faktorom bol aj fakt, že parcela susedí aj s pozemkom Tureckej ambasády. Vychádzajúc z týchto vzťahov, objekt má tri fasády. Vstupná fasáda vsadila na gesto „otvorených dverí“, ústredným motívom je hmota prerušená sklenenou štrbinou evokujúcou prístupnosť, transparentnosť SR voči návštevníkom a iným krajinám. Zadná fasáda orientovaná do menšej záhrady je typická rastrom malých okien, ktoré nadväzujú aj na fasádu od novovznikajúcej Tureckej ambasády. Z pohľadu náročia je ťažké povedať, či hmotu skompaktňujú alebo narušujú. Každopádne však prinášajú inú mierku a detail do betónového charakteru obalovej konštrukcie objektu. Ambasáda má 5 NP a jedno PP, ktoré okrem reprezentatívnych priestorov obasahuje aj byty. V príspevku Vám spomenieme iba torzo otázok, ktoré sa viazali k prednáške Martina Kusého:

KB: Vychádzajúc z daností parcely, ktorá bola veľmi úzka, uvažovali ste variantne nad tým, že by ste obetovali zadný priestor záhrady a vytvorili si tak možnosť potiahnuť objem viac dozadu tak, aby vznikol väčší predpriestor pred vstupom do ambasády?
MK: Odpoveď na to je jednoduchá. Nemecké regulácie sú na to, aby regulovali, a preto to nešlo. Ale to, čo hovoríte, je jeden vážny problém, preto jeden z dôsledkov otvorených dverí bolo, že síce držia tú regulačnú čiaru, ale tým pootvorením sme si nejaký meter predpriestoru ešte pridali.

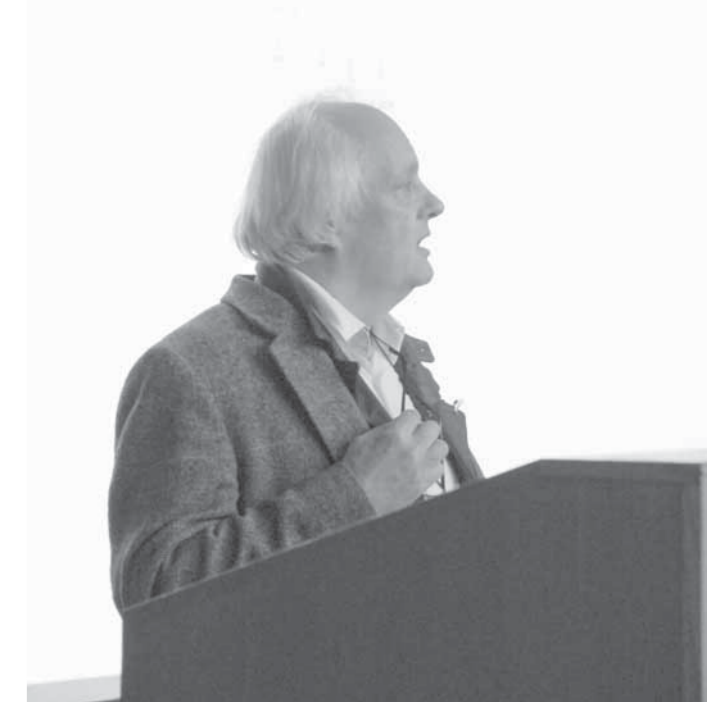
KB: Predná fasáda je charakteristická veľmi jednoznačným čistým výrazom. Zaujalo ma tvarovanie otvoru na streche, ktorý má organický tvar, v koncepcii Vášho návrhu motívom ojedinelý, prečo je tomu tak?
MK: S touto otázkou sme sa pasovali dlho, tá dieťa mala rôzne tvary. Zástavové tyče, ktoré patria k výbave ambasád sú veľmi zložitý architektonický problém: či to dať do toho domu, pred ten dom, na dom tak, aby to bola jedna kompaktná vec. Vedeli sme, že to bude súčasť domu, aj to miesto sme mali jasné, ale to ako sa to prepichneto cez objekt, sa riešilo dlho a nakoniec to vyhral tento tvar, ktorý je ojedinelý, s tým súhlasím.

VÁCLAV GIRSA NA FA STU

V utorok 8. novembra 2011 sa na pôde Fakulty architektúry STU uskutočnila prednáška renomovaného odborníka v oblasti obnovy architektonického dedičstva, pod názvom Reštaurovanie stavebného diela minulosti – prof. Ing. arch., akad. arch. Václava Girsu, ktorý prišiel prednášať pre študentov fakulty na pozvanie prof. Pavla Gregora. Profesor Václav Girsu je vedúcim Ústavu památkovej péče na FA ČVUT v Prahe a zároveň je činným architektom v oblasti obnovy a konzervácie historických stavieb. Je viacnásobným držiteľom českých a medzinárodných ocenení za realizácie obnovy pamiatok ako napríklad: Grant prix OA, Europa Nostra Awards a pod.

Prof. Girsu na úvod povedal, že má 40 ročné skúsenosti s pamiatkami, najprv len ako pracovník Ústavu památkovej péče, ale posledných 20 rokov súbežne aj ako praktický architekt, pretože založil spolu s architektom Hanzlerom ateliér. K založeniu architektonickej praxe mu dali podnet skúsenosti, ktoré nadobudol pri schvaľovaní metód pamiatkovej obnovy a vydávaní stanovísk k rekonštrukciám a obnovám. Jeho životnou témou sa teda stal citlivejší prístup k pamiatkam. V prednáške sa venoval výhradne dielam, ktoré realizoval jeho ateliér GIRSA AT, a ktoré chronologicky zoradil podľa miery zásahov do autentických architektúr. Poslucháči si tak mohli znovu pozrieť a s autorským komentárom vychutnať mnohé známe pamiatkové obnovy, ako napríklad obnovu Müllerovej vily Adolfa Loosa v Prahe, hradu v Českom Krumlove, zámku Bauska v Lotyšsku, barokového divadla v Krumlově a pod. Na záverečnú diskusiu už neostalo mnoho času, ale profesor Václav Girsu sa poďakoval za skvelé auditórium a vyjadril presvedčenie, že na pôde Fakulty architektúry STU neprednášal posledný krát. Ďalšie informácie o tomto zaujímavom pamiatkárvi poskytnú Internetová stránka: www.girsa-at.cz

–Ing. arch. Pavol Pauliny, PhD., red. upr.–

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE #3

11

z výstav v Technopole

Ing. arch. Loran Krajcovic

z konferencie

OD PASÍVNYCH K NULOVÝM, OD ZELENÝCH K MODRÝM

Medzinárodná konferencia Pasívne domy 2011 sa konala 13.–14. 10. 2011 v bratislavskom Technopole za účasti 25-tich prednášajúcich z rôznych krajín, prezentujúcich najnovšie poznatky a postupy ako prostredníctvom pasívnych budov splniť požiadavku Európskej smernice 2010/31/EÚ stavať od roku 2020 všetky nové budovy s takmer nulovou spotrebou energie. Podujatie doplnal veľtrh materiálov, výrobcov a služieb zameraných na výstavbu a projektovanie budov v pasívnom štandarde a exkurzia po vybraných bratislavských a viedenských stavbách potvrdila realizovateľnosť tohto zámeru v prak-

tickej rovine. Organizátori z iEPD pod vedením Loranta Krajcovicu v tomto 7. ročníku medzinárodnej konferencie, pripravili trojdňový program pre približne 250 účastníkov. Fakultu architektúry STU reprezentoval prof. Robert Špaček, ktorý zahájil štvrtkové kolo prednášok víziou „architektúry pre udržateľný život“. Oxymoron „trvalo udržateľný rozvoj“ by sa tak mohol stať minulosťou. Ambíciou ďalších prednášajúcich bolo poukázať na trendy smerovania od budov s nízkou uhlíkovou stopou na životné prostredie k nulovým stavbám využívajúcim obnoviteľné zdroje energie k dosiahnutiu svojej vyrovnanej energetickej bilancie. Štandardom pri takýchto stavbách je energeticky efektívny teplovýmenný obal objektu s preukázanou neprievzdušnosťou a riadené vetranie s rekuperáciou. Zaujímavosťou bolo aj poukázanie na riziká využívania hlbinných geotermálnych vrtov, ktoré sú spojené s ich energetickou udržateľnosťou (doplňanie energie počas letných období a jej spätné využívanie počas vykurovacieho obdobia), ako aj nebezpečenstva prerazenia nepriepustnej horniny a ohrozenia rovnováhy spodných vôd. Vo svojej prednáške predstavil český profesor Jan Tywniak revíziu českej normy rozšírenú o pokyny pre navrhovanie technických systémov a odporúčané hodnoty súčiniteľov prestupu tepla

pre pasívne budovy. Klára Macháčová oboznámila laickú ako i odbornú verejnosť s metódou slnečného obalu ako efektívneho nástroja na tvarovanie architektonických objektov, urbanistických celkov na úrovni zóny, podporujúceho „právo na slnko“. Kolegovia z nemeckého architektonického prostredia sa zamerali na potrebu nezabudnúť na ľudský rozmer energeticky úsporných budov. Čisto technicistický prístup nie je adekvátny a nekorešponduje s filozofiou udržateľného života. V prezentovaných príkladoch sa snúbila energetická efektívnosť s prepracovaným architektonickým detailom a človekom ako jej užívateľom. Násilným uplatňovaním alternatívnych zdrojov energie v historických budovách/centrách miest s cieľom zlepšenia energetickej bilancie dochádza k popieraniu kultúrnej identity daného miesta. Energetický deficit jednej alebo malej skupiny stavieb je možné vyvážiť v rámci širšieho urbanistického súboru, a tým prispieť k zlepšeniu životného prostredia ako i k ochrane pre človeka dôležitých kultúrnych hodnôt. Konferencia naznačila možný prechod od zelenej architektúry, ktorá forsírue minimalizáciu dopadu budovy na životné prostredie, smerom k modrej architektúre. Cieľom by mala byť architektúra, ktorá by komplexne zahŕňala ochranu životného prostredia, stala by sa jej integrálnou súčasťou, podporovala zachovanie kultúrnych hodnôt, a nezabúdala na človeka a jeho potreby. Veď napokon – povedzme si úprimne – naša planéta nie je zelená, ale modrá.

–text Ing. arch. Peter Morgenstein, upr. red.–

Zlava prof. Matúš Dulla – autor knihy, doc. Henrieta Moravčíková – moderátorka diskusie, doc. Jarka Bencová a prof. Robert Špaček

Hore zľava dekanka FA STU doc. Lubica Vitková a publikum

Dole zľava Ing. arch. Jelica Janotová – dcéra prof. Belluša, Ing. arch. Lubomír Mrňa

O KNIHE ARCHITEKT EMIL BELLUŠ

Kto píše knihy o architektúre? Ako vznikajú monografie a na čo ich potrebujeme? – tak znel podtext panelovej diskusie o knihe Architekt Emil Belluš od prof. Ing. arch. Matúša Dullu, PhD., ktorá sa uskutočnila v utorok 8. 11. 2011 o 13,00 hod. v študovni Knížnice FA STU. Monografia vyšla z jari tento rok vo vydavateľstve Slovart. Panelovú diskusiu moderovala doc. Dr. Ing. arch. Henrieta Moravčíková – prodekanka FA STU a popredná slovenská teoretička a dlhoročná spolupútnička prof. Matúša Dullu. Diskusie sa zúčastnili recenzenti: prof. Ing. arch. Robert Špaček, CSc. a doc. PhDr. Jarka Bencová, PhD. Hostami boli dcéra prof. Emila Belluša, Ing. arch. Jelica Janotová a "bellušológ" Ing. arch. Lubomír Mrňa a dekanka FA STU doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD. Na otázku koľko rokov sa autor zaoberal materiálom k tejto monografii zaznelo úctyhodných 6 rokov. V diskusii zazneli mnohé podnetné myšlienky a zaujímavé informácie, z ktorých vám časť prinášame. O tom, že kunsthistorici vnímajú písanie o architektúre odlišne než teoretici architekti bol aj názor doc. Jarky Bencovej, citujem: „Kniha nie je na to, aby definitívne stala, slúži ako faktografický materiál o spracovaní diela Emila

Belluša, autor Matúš Dulla ide po faktoch, ale nevenuje sa interpretácii. Fakty sú jedna vec, ale dôležité je čo by sme ešte s nimi mohli robiť. Je to faktografická kniha a téma je otvorená ďalšej práci.“ Prof. Špaček kontroval tomuto názoru, že síce existujú dva pohľady na písanie kníh o architektúre: inžiniersky a kunsthistorický, ale podľa neho ide o faktografickú aj interpretačnú knihu. Doc. Moravčíková vstúpila do diskusie, že na Slovensku je stále nedostatok fundamentálnej literatúry o architektúre. A pred napísaním diela autor stojí pred dilemom: Akým spôsobom sa diela zmocniť? Ako ho napísať? Ako biografii, príbeh, naratívnu faktografiu, interpretáciu? Vždy sa niečo nepodarí zistiť alebo je tu niečo, čo by stálo za to skúmať viac. Dôležité je tiež do akej miery autor píše o architektovi a do akej miery o človeku. Tu zazneli slová, že prof. Belluš tvoril aj v období „Slovenského štátu“, keď mnohí iní boli prenasledovaní a Matúš Dulla, ktorý bol „tehotný touto knihou 6 rokov“ nebol v hraničnej životnej situácii ako napríklad architekt Fridrich Weinurm, o ktorom monografiu pripravuje doc. Moravčíková. Takže aj biografii a osud architekta ovplyvňujú autora monografie pri písaní o ňom. Zaujímavý bol aj názor doc. Moravčíkovej, že takáto kniha by mala byť len s kvalitnými dobovými fotografiami diel a tie súčasne ju rozčulujú. Diskusia v jednej časti vyzerala, že každý z diskutujúcich si hovorí čo chce, čo vtipne komentoval prof. Špaček slovami Miroslava Donutila, citujem: „Ptejte se mně na co chcete, odpovím vám na co chci.“ Dcéra prof. Belluša – Ing. arch. Jelica Janotová, ako špecifický čitateľ považuje knihu za vyváženú v oslavnosti a kritike, čo dáva predpoklad harmónie medzi autorom monografie Matúšom Dullom a architektom Emilom Bellušom. Knihu vníma ako čitateľnú pre širšiu verejnosť a páčili sa jej širšie súvislosti, bez ktorých by bola publikácia ochudobnená.

Súčasťou diskusie bola študentská súťaž o publikáciu Architekt Emil Belluš. Na úvod diskusie prof. Matúš Dulla položil študentom otázku: Koľko scénických návrhov nieslo Bellušovo meno ako autora? Študenti mohli celý čas diskusie odpovedať sms-kou na číslo vedúcej knižnice PhDr. Kristíny Raitlovej. Správnu odpoveďou bola odpoveď 1 návrh, s ktorou vyhrala doktorandka FA STU Ing. arch. Michaela Kesanová. Knihu do súťaže darovala Ing. Jana Sotáková z Artbooks, ktorá ju aj výherkyni odovzdala. Veríme, že premiérová panelová diskusia sa všetkým zúčastneným aj publiku páčila a že zakladá tradíciu takýchto diskusií s autormi o knihách architektúry.

–text: Ing. arch. Irena Dorotjaková –
–foto: Milada Kaváčsová –

Aplikácia technologických postupov, Ing. arch. Zuzana Kierulfová, Arthur Createrra

KRÁL' ZOMREL, NECH ŽIJE KRÁL'...

každého súťažiaceho. Každý autorský originál by mal poskytnúť Mestu Nitra originálny pohľad na tvarovanie, architektúru a funkčnú náplň predmetného objektu.

A na záver zopár praktických informácií: Do súťaže sa môžu stále registrovať jednotlivci alebo súťažné kolektívy študentov 1. alebo 2. stupňa štúdia domácich aj zahraničných vysokých architektonických škôl na webovej stránke www.ytong.sk. Súťažné podmienky s mapovými podkladmi je možné stiahnuť na tom istom linku. **Termín odovzdania súťažných prác je 21. február 2012.** Súťažné návrhy budú následne trojkolovo posúdené medzinárodnou odbornou porotou, ktorú budú tvoriť architekti Lubo Závodný, Aleš Brotánek, Vlado Mlunič, Stanislav Babčan, Lubo Králik, Radek Dragoun, Jarek Veselák, Ivan Kubík, Viktor Šabík, Peter Moravčík, Jaromír Kročlák, David Mareš, Matúš Vallo, Súťaž sa teší veľkej pozornosti českých a slovenských odborných médií, ktoré udeľujú súťažiacim špeciálne odmeny.

—Ing. arch. Luba Selcová, PhD.,
autor zadania a odborný garant súťaže za Slovensko—

PREDNÁŠKA RAW

Názov architektonického ateliéru nepredstavuje len iniciály priezvisk jeho hlavných predstaviteľov, Tomáša Rusína a Ivana Wahla, ale ako sa dozvedáme z webovej stránky ateliéru, raw preložený z angličtiny znamená aj: syrový, surový (v prírodnom stave), neľadený, nezkušený, „zelený“, krvavý, nezahojený—otlačený, odřený, opruzený, boľavý (řezavě), sychravý, materiál surovina, -head and bloody bones - hlava a krvavé údy -to touch s.o. on the raw - dotknout se nejbolesti-vějšího místa -boned (róbound) vyzáblý, -hide (róhajd) udělaný z nevydělané kůže, -ish (róiš) ne docela uvařený... Teraz však trochu vážnejšie. Tomáš Rusín prijal pozvanie v rámci cyklu prednášok významných architektov s tematikou bývania na predmete Súčasný bytový dom modulu M1 Obytné budovy. Tomáš Rusín je absolventom Fakulty architektúry VUT v Brne a mimoriadneho štúdia dejín umenia MU v Brne. Od roku 1990 vedie spolu s Ivanom Wahlom spoločný ateliér RAW. V súčasnosti okrem projekčnej praxe pôsobí ako docent a vedúci diplomových ateliérov na FA VUT v Brne. V minulosti pôsobil aj ako externý pedagóg na Katedre scénografie JAMU Brno.

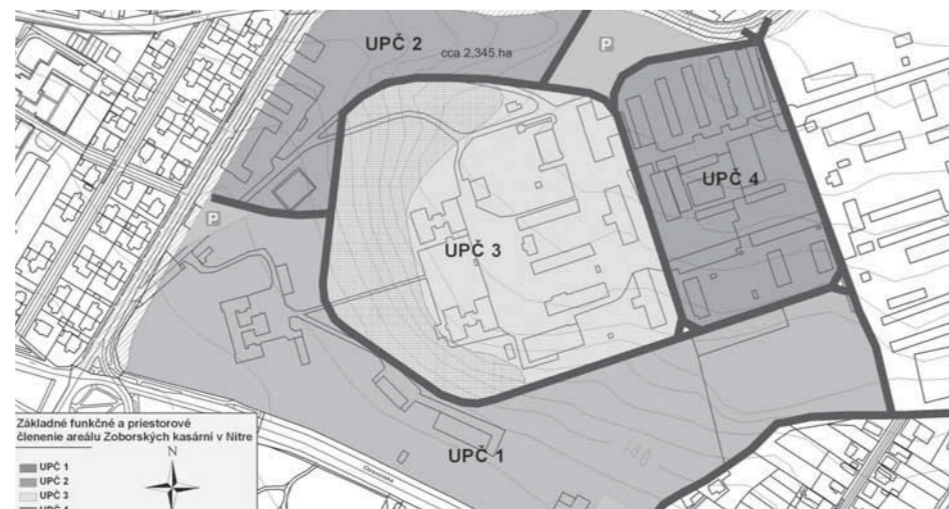
rozhovormi s predstaviteľmi Mesta Nitra aj s jeho obyvateľmi o ich predstavách náplne takeho multifunkčného mestského areálu pre všetkých.

Zadanie je na svete, vypracovali sme ho v spolupráci s architektom Vladom Hainom. Areál bývalých kasární prestal slúžiť svojmu pôvodnému účelu a Ministerstvo obrany SR ho darovalo mestu Nitra, aby mohol slúžiť širokej verejnosti, a preto je momentálne stredobodom záujmu Mestského úradu aj obyvateľov mesta. Ambíciou súťaže je ponúknuť mestu Nitra zopár desiatok študentských návrhov na oživenie tohto atraktívneho miesta. Lokalita je rozsiahla – 22 ha. V jej strede sa nachádza komplex bývalých vojenských budov postavených v 19. storočí, ktoré sú pamiatkovo chránené.

Ako možno charakterizovať areál Zoborských kasární?

Je územím, ktoré v histórii viacnásobne plnilo dôležité poslanie, niekoľkokrát stratilo svoj pôvodný význam a začalo slúžiť novému účelu, ktorého posledným využitím bol vojenský areál s významnou históriou. Je to územie v súčasnosti zväčša prázdnotou, neslúžiace nikomu, ale hľadajúce si svoju novú identitu. Je to územie, nachádzajúce sa takmer v centre mesta Nitra, ktoré má ambíciu rozšíriť funkcie centra mesta o aktivity, ktoré mestu chýbajú.

Perspektívou územia je jeho multispektrálne využitie. Súťažný návrh bude pozostávať z troch úloh. Prvou úlohou bude vyriešiť urbanistickú koncepciu funkčno-prevádzkového členenia lokality, druhou bude ideový urbanisticko-architektonický návrh konverzie pôvodného vojenského priestoru na verejný priestor s novým funkčno-priestorovým využitím formou trojdimenzionálnych náhod do prostredia bez zásahov do pamiatkovo chránených objektov. Hlavnou súťažnou úlohou

bude do územia susediaceho s konvertovaným územím navrhnuť multifunkčného mestského areálu – akýsi „ležatý“ hybridný multifunkčný „mrakodrap“, plaziaci sa podúrovňovo, či nadúrovňovo krajinou. Horizontálny hybrid by mal mať funkčnú náplň prechodného bývania, kultúrno-spoločenskú a umeleckú, vedecko-bádateľskú, obchodnú, športovo-rekreačnú, všetky priestory navrhované v súlade so zásadami univerzálneho designu pre všetkých a bez bariér. Návrh tvarovania a rozmerov objektu, rovnako ako kombinácia jednotlivých možností jeho funkčnej náplne zostáva plne v kompetencii

Šestnásty ročník študentskej súťaže s témou Prístavby koncertnej siene Plzeňskej filharmónie sa s nami rozlúčil poslednou z rady šiestich výstav vo foyer našej fakulty a symbolicky odovzdáva štafetu práve pred nedávnom zahájenému 17. ročníku s témou „Horizontálny hybrid a konverzia verejného priestoru“ s podtitulom Multifunkčný mestský areál pre všetkých v Nitre a s mottom „Je potrebné brániť sa vymazaniu histórie, je potrebné reagovať na históriu, je potrebné otvoriť sa budúcnosti“ od Daniela Libeskinda.

Aká je géneza vzniku tejto témy?

Nový začiatok ďalšieho ročníka súťaže, ktorý je opäť tento rok v slovenskej kompetencii a odbornej garancii bol sprevádzaný dokonalým organizačným zabezpečením celého priebehu príprav sekretára súťaže Mgr. Silvie Frimmelovej, zastupujúcej vypisovateľa súťaže spoločnosť Xella Slovensko. Hneď na prvom pracovnom stretnutí sme spomedzi viacerých zaujímavých tém jednohlasne odsúhlasili návrh jedného z porotcov architekta Viktora Šabíka – vysoko aktuálnu ponuku hlavného architekta mesta Nitra Ing. arch. Stanislava Babčana vyriešiť Multifunkčný mestský areál v priestore bývalých Zoborských kasární v Nitre. Nasledovala práca na zadaní sprevádzaná

Počas svojej existencie ateliér pracoval na úlohách všestranného zamerania od väčších urbanistických celkov, cez návrhy budov až po interiéry, architektonický detail, návrhy výstavných expozícií, či scénografické návrhy pre početné divadelné scény v Čechách a na Slovensku. Zaujímavosťou je, že práve prvé z Rusínových realizovaných diel boli práve scénografické práce. Slovenský divák mal možnosť sa s nimi stretnúť na scéne Slovenského národného divadla, Divadla Astorka v Bratislave, alebo na scéne Mestského divadla v Žitine.

Z najvýznamnejších realizácií obytných budov možno spomenúť bytové domy Kopečná a Křídlovická, početné vily a rodinné domy (Bilovice, Mokrá Hora, Kamechy, Pod Oborou), všetky boli realizované ťažiskovo v Brne a sú charakteristické atraktívnou polohou s nádhernými výhľadmi, bielou farebnosťou, jednoduchou funkčnou dispozíciou s premyslenou kompozíciou okien.

Realizované administratívne alebo obchodné budovy a ich interiéry sú v tvorbe Ateliéru RAW zastúpené najpočetnejšie: Administratívne centrum Trinity, Administratívna budova Brno Vinohrady, Spilberk Office Park, rekonštrukcia tradičného brnianskeho domu kultúry Semilasso, obchodný dom Humanic, autobusová stanica a Billa s verejným priestorom v Litomyšli, interiéry kaviarní Cafe Onyx, Cafe Blau, Cafe Steiner, Restaurant Bohéma, Janáčkovo divadlo, Metro music restaurant v Alfa pasáži Brno, Hadvadlo v pasáži Alfa – alternatívna divadelná scéna ako univerzálny blackbox s transformovateľným hľadiskom. Za všetky práce z oblasti výstavníctva možno spomenúť najnovšiu realizáciu priestory kontemplácie a stíšenia – expozíciu sakrálneho umenia brnianskej diecézy s Informačným centrom na Petrove.

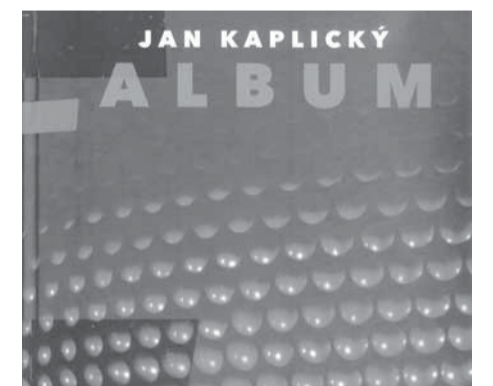
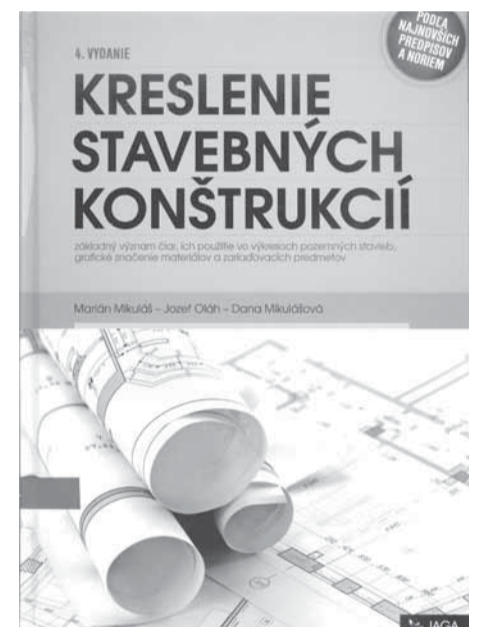
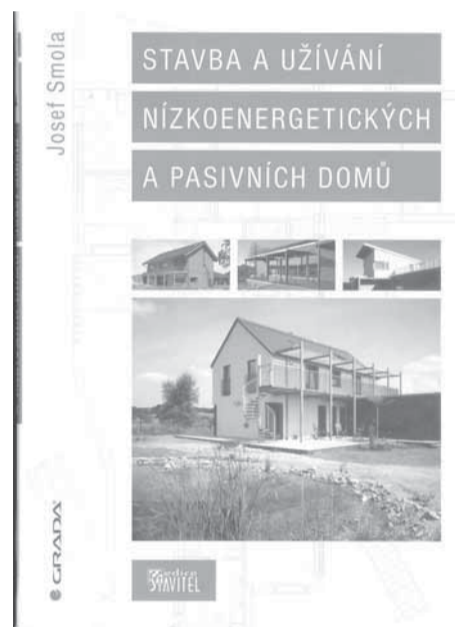
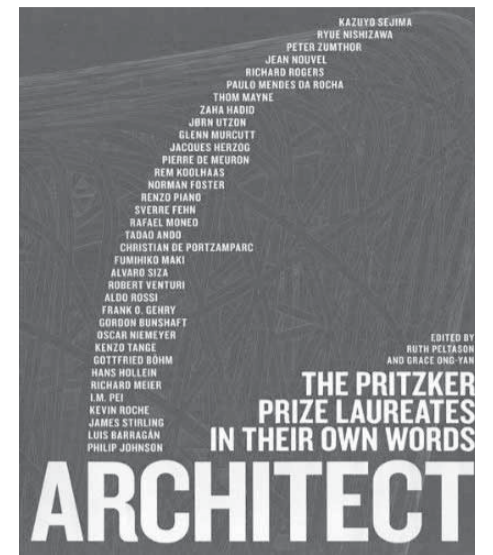
Ateliér sa venuje aj tvorbe verejných priestorov, z ktorých možno spomenúť najnovšiu rekon-

štrukciu Zelného trhu v Brne, Hlavní náměstí Horní Bystrc, revitalizáciu Masarykovho námestia v Ostrave s Priessnitzovou fontánou, na Slovensku Ateliér RAW vyhral súťaž na revitalizáciu Mierového námestia v Trenčíne. Mnohé z týchto realizácií získali významné ocenenia, napríklad Grand Prix OA, Dom roku, Stavba Juhomoravského kraja. Na koniec treba spomenúť projekt obnovy Brnianskej vily Tugendhat od Miesa van der Rohe. Tento projekt je krátko pred dokončením a architekt Rusín sa ho chystá predstavíť v niektorých z nasledujúcich prednášok a samozrejme odporúča osobnú návštevu vily Tugendhat, ktorá bude otvorená po niekoľkoročnej náročnej rekonštrukcii na jar roku 2012.

—Ing. arch. Lubica Selcová, PhD.—

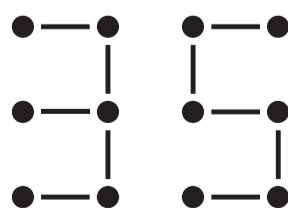
NOVINKY V KNIŽNICI FA STU :

- Architect: The Pritzker Prize Laureates in their own Words. London : Thames&Hudson, 2010
- MCCARTER, R.: Louis I. Kahn. London : Phaidon Press Lim., 2005
- KAPLICKÝ, J.: Album (Jan Kaplický). Praha : Labyrint, 2010
- MIKULÁŠ, M.: Kreslenie stavebných konštrukcií. Bratislava (SK) : Jaga group, 2011
- SMOLA, J.: Stavba a užívání nízkoenergetických a pasivních domů. Praha : Grada Publishing, 2011

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 18, 2011/2012, #3 november
Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava
ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková
KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 5727678
E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk
DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová
FOTOGRAFIE: Milada Kováčsová, Ing. arch. Irena Dorotjaková,
Mgr. art. Matej Kováč, archív FA STU
ISSN 1337-2475
REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

ROKOV
FAKULTY
ARCHITEKTÚRY
STU 1976-2011

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.